

Betreft: bericht na diagnostiek

Hierbij treft u onze bevindingen aan.

Reden van verwijzing

Cliente is een vriendelijke 12-jarig meisje dat aangemeld wordt door de huisarts vanwege stemmingsproblemen. Ze heeft last van een vol hoofd en ervaart sterk wisselende emoties waar ze onvoldoende controle over heeft. In het verleden was ze bekend met forse hoofdpijn waarvoor geen medische oorzaak gevonden werd. Momenteel heeft ze ook fysieke pijnen waarvoor ze in het ziekenhuis onder behandeling is. Ze heeft altijd moeite met inslapen gehad en slaapt momenteel ongeveer 4-6u per nacht vanwege drukte in haar hoofd. Cliente is een (vermoedelijk) intelligent, maar ook onzeker, meisje met een sterke bewijsdrang. Ze zit momenteel in de eerste van de VWO talentklas op het Huizemaat. Ze voelt zich onvoldoende uitgedaagd op school en heeft veel behoefte aan het begrijpen van het 'waarom'. Ze raakt makkelijk afgeleid en is geneigd veel na te denken en te filosoferen. Sociaal heeft ze moeite om aansluiting te vinden bij leeftijdsgenoten. Ze lijkt te beschikken over sociale vaardigheden, want het contact met onbekenden aangaan lukt haar goed. Invoegen in een groep en vriendschap opbouwen is echter lastig voor haar. Cliente groeit op in een gezin met vader, moeder en 2 oudere uitwonende zussen. Ze haalt steun bij haar oudere zus Sanne als ze zich somber voelt, ze durft niet naar ouders toe te gaan. In het verleden is er sprake geweest van veel emotionele expressie in het gezin. Inmiddels is moeder bekend met ADHD en is het rustiger in het gezin. Desalniettemin lijkt het voor ouders uitdagend te zijn om Cliente te ondersteunen in haar emotionele behoeftes. Cliente voelt zich sterk anders, vanwege fysieke klachten, haar intelligentieniveau, stemmingswisselingen en beperkte aansluiting met andere jongeren. Ze ervaart ook een sterk gevoel anderen tot last te zijn. Er lijkt sprake te zijn van een verschil tussen haar sterke cognitieve ontwikkeling ten opzichte van haar ogenschijnlijk jongere emotionele ontwikkeling. Afgelopen zomer is oma (mz) overleden. Zij was een steunbron voor Cliente en ze mist haar erg. Dit lijkt een luxerende factor voor haar klachten te zijn. In groep 7 is ze gepest. Het is nog onvoldoende duidelijk welk effect dit op haar heeft gehad. Op basis van de informatie uit de intake worden er aanwijzingen gezien voor kindfactoren, waarbij er gedacht kan worden aan een ontwikkelingsstoornis, in combinatie met systeemfactoren.

Op basis van de informatie uit het intakegesprek is nader onderzoek voorgesteld om de stemmingsproblemen beter te kunnen begrijpen. Dit onderzoek bestaat uit: dossieranalyse, ontwikkelingsanamnese, psychiatrisch onderzoek, gezinsonderzoek, contact met school en intelligentie- en neuropsychologisch onderzoek.

Samenvatting onderzoeken:

Gezinsdiagnostisch onderzoek

Gezien wordt een intact gezin met vader, moeder zussen (22 en 19 jaar) en Cliente. Het gezin presenteert zich als verbaal sterk en verbonden met elkaar. De communicatie verloopt snel en wat chaotisch maar er kan ook naar elkaar geluisterd worden. Er is ruimte voor ieders eigen mening en er is humor. Cliente heeft keelontsteking tijdens het onderzoek en kan verbaal weinig inbrengen, waardoor haar perspectief mogelijk niet volledig is meegenomen. Bij de voorstelronde met dierfiguren neemt middelste zus het voortouw door haar oudste zus voor te stellen. Kiest voor haar een schildpad omdat ze 4 jaar geleden meer in haar schulp is gaan zitten, moeite had met connecties maken, dit gaat nu wat beter. Er was bij zus een andere behoefte qua tempo en structuur en het maakte haar gefrustreerd en verdrietig dat het gezin daarop niet kon inspelen. De zussen hadden daarvoor een meer close band. Ze zijn tegenpolen en elkaar meer verloren in deze periode. Ook moeder had moeite de connectie met zus vast te houden, alleen vader lukte dit nog (omdat ze meer op elkaar lijken) waardoor ze nu nog steeds meer naar elkaar toetrekken. Middelste zus presenteert zichzelf als iemand die ouders is gaan ondersteunen in deze periode, omdat ze zag dat ouders het zwaar hadden. Nu probeert ze moeder in de relatie met Cliente te ondersteunen, als deze bijv. over haar grenzen gaat, zoals schreeuwt of haar kamer niet opruimt. Moeder geeft haar grenzen niet goed aan uit angst dat Cliente niet meer met haar praat en dingen deelt. Cliente stelt middelste zus voor aan de hand van een krokodil. Ze beschrijft haar als heftig, recht vooruit, direct, competitief, agressief (verbaal), behulpzaam en lief. Oudste zus kiest voor vader een leeuw. Hij is de leider in het huis, maar is ook lui, vrouwtjesleeuwen (mama) doen het meeste, zo ook moeder in huis. Hij is loyaal en beschermend, zou zich voor iedereen hard maken, is krachtig. Ze ervaart een sterke band met haar vader te hebben omdat hij in een moeilijke fase van haar leven er voor haar was en haar begreep. Vader kiest een zebra voor moeder, zij is het 'werkpaard' in het gezin, onvermoeibaar bezig, zorgt dat alles schoon is. Ze is ontembaar en eigenwijs, gaat haar eigen gang. De strepen van de zebra lijken op een notitieblok, de lijstjes blijven komen en deze kan ze niet loslaten. Het schoonmaken moet soms opnieuw, er zit wat obsessie in uit angst. Er spelen angsten controle te verliezen of dat dingen mis kunnen lopen. Zo was ze angstig dat oudste zus dik zou worden terwijl ze dit niet was. Volgens vader is moeder niet van het knuffelen, ze uit minder haar empathie, terwijl ze deze wel heeft. Vanuit haar gezin van herkomst was er geen aandacht voor moeder's binnenwereld, over emoties werd nooit gesproken, het was opstaan en doorgaan. Moeder ervaart daarin niets tekort gekomen te zijn, zou het vreselijk gevonden hebben daarover telkens te moeten hebben gepraat. Ze kon haar eigen gang gaan maar haar ouders waren er altijd wel voor praktische steun. Zelfstandigheid en financiële onafhankelijkheid waren van van belang. Ouders spreken wel met elkaar over gevoelens maar moeder is daarbij ook snel geneigd naar een oplossing te gaan. De kinderen zien de relatie van ouders als een groot voorbeeld. Met de kinderen praten ouders en met name moeder, minder over wat er in hun omgaat. Moeder kiest voor Cliente een kameleon omdat ze zich veel is gaan aanpassen vanaf 7/8 jarige leeftijd. Ze houdt haar identiteit en gevoelens verborgen en laat vaak iets zien wat eigenlijk niet van haar is. Moeder vindt dat heel vervelend voor haar, ze mag veel meer zichzelf zijn en meer zelfvertrouwen hebben. Ouders denken dat ze zich is gaan aanpassen doordat het missen van aansluiting op school, moeite met begrijpen van sociale interacties met andere kinderen en latere pestervaringen. Cliente houdt thuis veel achter en deelt weinig met ouders, ze wil hen niet kwetsen of lastig vallen, belt eerder oudste zus. Oudste zus vindt dit soms moeilijk, herkent veel van zichzelf in haar en bemoeit zich dan in haar beleving soms te snel met het reilen en zeilen thuis. Cliente heeft mogelijk het gevoel dat ze perfect moet zijn en wil ouders niet teleurstellen. Moeder uit haar emoties naar Cliente en geeft aan dat ze het moeilijk vindt haar zo te zien, niet weet hoe haar te helpen en hoopt dat ze haar zelfvertrouwen gaat vinden. Ervaart hierin frustratie. De periode dat het slecht ging met oudste zus viel deels samen met de pestervaringen die Cliente doormaakte. Oudste zus geeft aan dat Cliente wel door heeft gehad hoe zij zich voelde, kwam vaak naar haar toe om haar knuffels te geven.

Middelste zus is ook gepest maar heeft geleerd zich niet als een schaapje op te stellen maar om een

beer te worden. Ze heeft een hekel aan slachtoffers en is minder emotioneel ingesteld. Het gezin herkent dat de ouderrollen switchen tussen ouders en de oudste dochters en verklaren dit door het leeftijdsverschil. Bij het tekenen van het wenseiland worden veel activiteiten getekend, het ziet er uit als een gezellig en chaotisch geheel waarbij ze aangeven veel samen te willen doen. Het valt op dat Cliente haar eigen huis heeft getekend (niemand die dan kan zeuren dat het een rommel is). Moeder zet overal namen bij wat er getekend is (lijkt een soort lijstje) en Cliente noemt het eiland Chaotica. Concluderend lijkt er sprake van een intact, verbaal sterk en humorvol gezin dat een sterke verbondenheid ervaart maar dat in de structuur chaotisch aandoet. De oudste zussen lijken hierdoor soms te switchen van kind naar ouderrol omdat ouders deze in hun beleving niet altijd (kunnen) pakken. Beide ouders laten het toe en lijken dit als positief en ondersteunend voor elkaar te beleven. Ouders kunnen voldoende mentaliseren en staan open voor de visie van hun kinderen, echter lijkt moeder moeite te hebben met co-regulatie van hun emoties. Zij is praktisch en pragmatisch ingesteld en heeft vanuit gezin van herkomst geleerd niet stil te staan bij haar binnenwereld en kwetsbaarheid toe te laten. Moeder lijkt nu eigen angst en kwetsbaarheid om te zetten in controle, lijstjes en oplossingen en is voortdurend in actie. Vader heeft vier jaar geleden lange tijd beschikbaar moeten zijn voor oudste zus in verband met emotionele problematiek. Mogelijk is Cliente gaan leren dat ouders minder (emotioneel) beschikbaar zijn met als gevolg dat zij zichzelf niet altijd laat zien zodat zij anderen niet tot last is. De coping die moeder en zus hanteren kan onbedoeld uitstralen sterk of perfect te moeten zijn dan wel dat kwetsbaarheid bij de ander onbehagen oproept. In de band met elkaar presenteren vader en oudste zus close met elkaar en moeder en middelste zus vinden veel herkenning in elkaar. Mogelijk heeft Cliente hierdoor moeite met het vinden van haar positie ten opzichte van ouders. Deze bovenstaande dynamieken kunnen het voor Cliente bemoeilijken steun en co-regulatie van ouders op te zoeken. Doordat Cliente zichzelf niet altijd laat zien lijken ouders zoekende hoe de connectie met Cliente te houden.

Psychiatrisch onderzoek

Cliente is een 12 jarige adolescente die haar lange donkerblonde haar in een knot draagt. Ze stelt zich open en enthousiast op in het contact waarbij ze veel en makkelijk over zichzelf vertelt. Hierbij valt een hoog spreektempo op, (hoog) intelligente talige vaardigheden, zwart/wit taalgebruik en soms ook een afwijkend woordgebruik. Ook is de verhaallijn regelmatig chaotisch en zij lijkt al haar gedachten impulsief te verwoorden. Qua denkstijl lijkt zij lang in éénzelfde richting te denken en wordt enige rigiditeit gezien. Ze praat zo snel dat het voor de onderzoeker soms niet te volgen is. Ze is zich bewust van dit proces en deze chaos frustreert haar ook. Grote frustratie uit zij in het gesprek (stem verheffing en op tafel slaan) over het feit dat iemand een positieve kijk op haar kan hebben, omdat zij zelf altijd de negatieve kant van dingen ziet bij zichzelf. Onderliggend lijkt er sprake van een negatief zelfbeeld op momenten dat zij niet tevreden ('bizar slecht') is over een gemaakte tekening. Als klachten omschrijft Cliente: stemmingswisselingen, concentratietekort, drukte in hoofd en heftige emoties als dingen anders gaan dan zij dacht. Cliente zegt zich alleen te kunnen focussen als zij hockey speelt. Wat betreft gevoeligheden, omschrijft zij hypergevoelig voor geluiden te zijn en last te hebben van labels in kleding.

Anamnestic rapporteert zij weinig te eten/weinig eetlust te hebben (noemt specifieke gerechten en dranken die zij wel eet), moeite met inslapen, vol hoofd en regelmatig, chaotisch te zijn, hevige emotionele uitbarstingen. Zij omschrijft dit laatste als een 'tornado van gevoelens' waarna zij naar haar kamer gaat of contact met haar oudste zus legt voor steun. De schoolbeleving wordt ambivalent ingeschat door een recent fysiek incident met een klasgenoot en haar moeite met groepsopdrachten. Maar als positief noemt Cliente de omgang met vriendinnen in de pauze als ze samen hun lunch delen. Wat betreft sociale ontwikkeling vertelt zij moeite te hebben met samenwerken omdat ze het lastig vindt om van haar eigen plan af te wijken. Ook zegt zij over zichzelf dat ze erg direct is in sociale situaties en 'dan gewoon op de feiten reageert'. Wat betreft emoties, vertelt zij vaak niet te weten wat zij voelt en gevoelens weg te stoppen om niet zwak te zijn. De gezinsbeleving wordt neutraal tot positief ingeschat waarbij wel opvallend is dat Cliente voor hulp naar haar oudste zus toe gaat en niet naar haar ouders die zij niet daarmee wil belasten.

Op een vragenlijst gericht op depressieve klachten (CDI-2) heeft Cliente een hoge score ingevuld, passend bij een ernstige mate van depressieve symptomen. Er komt een sombere en verdrietige stemming naar voren, piekeren, slaapproblemen, concentratietekort, negatief zelfbeeld, zelfverwijt en verhoogde schuldgevoelens. Op een vragenlijst (AVL gericht op ADHD Symptomen) heeft Cliente op zowel drie individuele subschalen (aandachtstekort, hyperactiviteit en Impulsiviteit) als de ADHD-totaal

score een klinisch verhoogde score gerapporteerd.

Deze score moet met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden aangezien in de observatie zichtbaar was dat Cliente veel moeite had om te kiezen tussen de multiple choice antwoorden. Het is ook daadwerkelijk een lastige opdracht om een hokje aan te kruisen dat bij jezelf past echter er werd ook cognitieve inflexibiliteit /verhoogde rigiditeit gezien. Cliente vond het lastig om een gokje te doen als iets niet precies bij haar paste en nam de tekst vaak té letterlijk. Positief aan Cliente is haar enthousiasme en talige mogelijkheden.

Telefonisch contact met schoolCONCEPT NOG VOOR TE LEGGEN AAN MENTOR

Cliente volgt de eerste klas van de 'talent-klas' op school X. Dit programma is afgestemd op hoogbegaafde kinderen en biedt complexe open opdrachten waar de kinderen zelfstandig mee aan de slag moeten. X fungeert als coach bij het maken van de opdrachten en is daarnaast haar mentor. De mentor omschrijft Cliente als een vaardige leerling die goed mee komt op school, maar een erg negatief zelfbeeld heeft. Cliente heeft een goede werkhouding en behaalt goede resultaten, maar spreekt desondanks voortdurend negatief over zichzelf en haar prestaties. Dit heeft ook invloed op haar sociale interacties. De mentor vindt dat Cliente sociaal erg vaardig is; ze heeft veel oog voor de ander, is prettig in contact, toont medeleven en heeft fijne vriendschappen. Zelf is Cliente erg ontevreden over zichzelf en ze heeft alleen nog maar oog voor dingen die niet goed gaan. Ze is geneigd dit regelmatig te benadrukken om zo haar eigen gevoel van ongemak te verminderen. Dit maakt dat ze soms situaties, ook in sociale sfeer, groter kan maken dan ze misschien daadwerkelijk zijn. Hiermee roept ze reacties bij anderen op wat er toe kan leiden dat ze uiteindelijk toch in een benadeelde positie terecht kan komen. Hierover kan Cliente zwart-wit denken en snel het idee hebben gepest te worden. Door deze dynamiek is er recent een conflict geweest tussen Cliente en andere leerling, waarbij de emoties hoog opliepen bij Cliente en zij impulsief fysiek heeft uitgehaald; dit is inmiddels gezamenlijk weer opgelost. Cliente lijkt veel emoties te ervaren en erg gevoelig te zijn, maar nog veel moeite te hebben haar emoties te reguleren. In het contact met ouders merkt de mentor dat zij wisselend kunnen zijn in hun mate van betrokkenheid bij Cliente en school. Tevens uit Cliente zich thuis negatief over haar presteren op school, waardoor er thuis een ander beeld lijkt te zijn ontstaan over hoe het met Cliente gaat op school ten opzichte van hoe school dit ervaart. Ouders kunnen daardoor met zorgen komen die school niet deelt. Hiervoor worden op school programma's geboden.

Psychologisch onderzoek

Cliente is een vriendelijk, 12-jarig meisje met een voorkomen conform kalenderleeftijd. Ze is aangemeld in verband met een vol hoofd en sterk wisselende emoties waar ze onvoldoende controle over ervaart. Tijdens het onderzoek wordt een enthousiast, nieuwsgierig meisje gezien die dat goed en veel kan vertellen. Cliente beschikt over voldoende contactuele vaardigheden. Ze laat een goede werkhouding zien tijdens het onderzoek. Opvallend is dat Cliente het graag goed wil doen en erg gericht is op het maken van zo min mogelijk fouten. Ze zoekt regelmatig bevestiging van de onderzoeker door te vragen naar de hoeveelheid fouten die ze maakt. Daarbij wordt gezien dat Cliente in paniek raakt wanneer een taak moeilijk wordt en ze het antwoord niet meteen weet. Ze is geneigd om hardop na te denken en onzekerheden uit te spreken. Uit het intelligentieonderzoek komt naar voren dat de intellectuele vaardigheden van Cliente op hoog niveau zijn ontwikkeld. Hierbij vormt haar verbaal begrip een sterke kant binnen haar profiel, en haar gemiddelde verwerkingssnelheid vormt een kwetsbaarheid, al is dit op gemiddeld niveau ontwikkeld. De uitkomsten zijn in lijn met eerder verricht intelligentieonderzoek (GO Pedagogische en Psychologische adviespraktijk, September 2022). Vanuit het neuropsychologisch onderzoek komt naar voren dat Clientes auditieve en visuele werkgeheugen op hooggemiddeld niveau zijn ontwikkeld. Tijdens beide onderzoeken wordt gezien dat Cliente snel en impulsief te werk gaat. Cliente heeft moeite met het verdelen en richten van haar aandacht, waarbij ze door haar vCliente werktempo regelmatig op een hoog tempo blijft werken en in informatie mist. Haar vermogen om haar eerste impulsen te reguleren is op laaggemiddeld niveau ontwikkeld. Hierdoor is Cliente minder goed in staat om nauwkeurig te blijven werken, mits ze haar werktempo vertraagt. Haar vluchtige manier van werken zorgt ervoor dat ze regelmatig informatie mist, waardoor ze het overzicht kan verliezen en haar bedachte strategieën niet goed werken. Cliente neemt niet tot nauwelijks de tijd om op basis van instructies een plan te bedenken, wat het lastig maakt om een taak volgens instructie uit te voeren. Dit roept tegelijkertijd frustratie en teleurstelling bij haar op, welke zij moeilijk kan

reguleren. Op gebied van sociale cognitie is Cliente voldoende in staat om sociale situaties te begrijpen en hierin adequaat te handelen. Over het algemeen beschikt Cliente over voldoende, sterke (neuro) cognitieve vaardigheden om tot leren te kunnen komen. Echter beschikt Cliente over beperkte executieve functies, waarbij ze voornamelijk moeite heeft met inhibitie en planning. Het is voorstelbaar dat Cliente met haar sterke verbale vaardigheden overschat en overvraagd wordt. Cliente wil het graag goed doen, waardoor gevoelens van angst en frustratie makkelijk worden opgeroepen wanneer iets niet meteen lukt. Het is helpend wanneer Cliente meer tijd neemt en haar werktempo vertraagt.

Dossieranalyse

Overzicht eerdere behandelingen

Januari 2025: Intake bij instelling X

Mei 2024: Cliente is gestart met Orthomanuele Geneeskunde

September 2022 – Juli 2023: Praktijk X2

September 2022: Therapie met paarden

22-04-2022: Remedial Teaching

12-10-2021 – Hersenscan ziekenhuis

Augustus 2021: Hoofdpijndagboek bijhouden, doorverwijzing naar ziekenhuis

Juli 2021: Oogarts en controle lenzen

Juni 2021: Groei polikliniek ziekenhuis

Februari/maart 2021: Oogarts, myopie remmende lenzen

Oktober 2020 – December 2020: ergotherapie

Februari 2019 – Mei 2019: ergotherapie

30-10-2019 – 28-1-2020: fysio

December 2017 – Mei 2018: Logopedie

Logopedie

Cliente is in behandeling geweest in verband met het fonologisch bewustzijn en klank-tekenkoppeling. Cliente pakte de vaardigheden goed op en bij afronding zijn de auditieve vaardigheden op leeftijdsniveau.

Fysio:

Cliente is aangemeld in verband met knie klachten; ze valt vaak. Behandeldoel is om pijnvrij te kunnen sporten. Ze heeft 8 afspraken gehad. Cliente is sterker geworden, valt minder vaak en kan pijnvrij sporten. Ze kan nu goed meekomen met haar leeftijdsgenootjes en sport.

Ergotherapie

Cliente is op advies van de leerkracht verwezen naar ergokids in verband met problemen in de fijne motoriek (schrijven, potlood vasthouden). Cliente is onzeker over haar handschrift. Cliente heeft moeite met schrijven, zelfstandig haren kamen, veter strikken en bestek hanteren. Tijdens de behandeling en opdrachten valt op dat Cliente snel roept dat ze iets niet kan. Aan het eind van de behandeling is Clientes handschrift verbeterd en kan ze zelfstandig haren kammen, veterstrikken en met bestek eten.

Ergotherapie

Cliente is opnieuw aangemeld om te checken of het schrijven en de motoriek van Cliente goed gaat. Ook willen ouders dat Cliente een aantal vaardigheden zelfstandig leert te doen. Cliente heeft 12 behandelingen gehad en kan aan het eind zelfstandig veterstrikken, aan-/uitkleden, haar borstelen, en schrijven is verbeterd. Cliente heeft nog moeite met een plan maken en dit plan volgen als ze een taak doet.

Groei polikliniek ziekenhuis

Verwezen door huisarts in verband met vermoeden vroegtijdige pubertijd en terugkerende pijnklachten linker borstkas. Cliente valt binnen de lijnen van de groeicurve. Conclusie: Geen reden voor extra onderzoek.

Praktijk X2

Cliente is door de huisarts verwezen naar praktijk ZIJN in verband met angstklachten, faalangst, negatief zelfbeeld. Cliente is aangemeld voor psychologisch onderzoek, waar de vraag ligt naar haar

cognitief vermogen en sociaal emotioneel functioneren. Onderzoeken: WISC-V-NL; met een TIQ tussen de 124-135. Hierbij vormt haar verbaal begrip een sterke kant (zeer hoog). Haar fluïde redeneren is hoog niveau ontwikkeld. Haar visueel ruimtelijk inzicht, werkgeheugen en verwerkingssnelheid zijn op gemiddeld niveau ontwikkeld. Voor de sociaal emotionele ontwikkeling is de ZAT, NPV-J2, SEV afgenomen. Cliente raakt tijdens het onderzoek vaker verstrikt in frustratie, onmacht en verdriet, ze heeft snel het gevoel van falen en kan in paniek raken als ze denkt dat ze iets niet kan. Op sociaal vlak voelt Cliente zich vaker buitengesloten.

Behandeling is gericht op het vergoten van veerkracht, zelfvertrouwen en omgang met anderen zonder over haar eigen grenzen te gaan (ACT4KIDS gecombineerd met PMT). Cliente vindt het moeilijk om stil te staan bij haar gevoel en pusht zichzelf tot het uiterste, ze gaat het liefst voor het beste resultaat. Aan het eind heeft Cliente in een Meidengroepje gezeten, echter voelde Cliente geen aansluiting bij de andere meiden in de groep. Na behandeling zit Cliente beter in haar vel. Cliente maakt stappen in haar hockeycarrière waardoor haar zelfvertrouwen toeneemt. De therapie is stopgezet omdat Cliente veel hockey opzij moest zetten voor de therapie, dit wilde ze niet meer. Ook is Cliente ondertussen in een ander traject gestart waarbij een cognitieve aanpak wordt geboden, dit sluit goed aan bij Clientes behoeftes.

Ontwikkelingsanamnese door A. Totté, GZ-psycholoog

Vanuit de ontwikkelingsanamnese komt naar voren dat Cliente gezond geboren is na een gewenste en geplande zwangerschap, waarbij moeder vanaf 20 weken plat moest liggen vanwege medische problemen na behandelde baarmoederhalskanker. Cliente was een vrolijke baby die goed contact maakte en te troosten was. Ze maakte gebruik van gebaren en oogcontact. De eerste zorgen kreeg moeder toen in groep 3 slaapproblemen ontstonden, dit ging met name om het inslapen. Cliente sliep en slaapt nog regelmatig bij ouders in bed. Vanaf groep 4 klaagde Cliente zelf over een vol hoofd. Toen Cliente vanaf groep 6 hoofdpijnklachten aangaf, maakte vader zich ook zorgen. Dit is medisch onderzocht, maar er werd geen fysieke verklaring gevonden. Cliente heeft zich vlot ontwikkeld op het gebied van spraak, motoriek en zindelijkheid: ze kon vroeg praten en lopen. Desalniettemin heeft ze wel fysiotherapie gehad voor haar fijne motoriek, pengreep én grove motoriek (vanwege Osgood-Schlatter-knie). Als ook kortdurend logopedie i.v.m. fonologisch bewustzijn en klankteken koppeling. Motorisch valt op dat ze onhandig is in bewegingen, waarbij vooral impulsiviteit haar lijkt te belemmeren. Ondanks dat Cliente een sterke denker is, handelt ze vaak impulsief. Cliente is echter rustig van aard; ze luisterde goed naar ouders en werkte vlot mee. Maar ze kon wel vasthoudend in denken zijn: je moest als ouders goede argumenten aandragen om haar te overtuigen. Er zijn geen opvallende sensorische gevoeligheden. Cliente kent geen opvallende interesses of moeite met veranderingen. Ze is juist flexibel en past zich aan. In haar spel was ze niet opvallend leidend of volgend. Ze liet fantasiespel zien en nam initiatief in contact met andere kinderen. Ouders zien Cliente als een sociaal meisje wat afstapt op anderen en vlot contact kan maken. Toch mist ze ook regelmatig aansluiting bij leeftijdsgenoten en vindt ze een diepere verbinding aangaan uitdagend. Mogelijk omdat ze over andere onderwerpen nadenkt dan haar leeftijdsgenoten interessant vinden. Ook voelt ze zich regelmatig afgewezen en gepest. Ouders zijn niet eenduidig over het feit of Cliente taal letterlijk neemt. Ze zien wel dat Cliente soms sociale situaties gekleurd waarneemt en ze anders interpreteert: Cliente kan denken dat als zij een bal doorlaat, de anderen boos zijn en geen contact willen met haar (afwijzing). Ze heeft een sterk rechtvaardigheidsgevoel, kan zwart/wit denken en kan het gevoel van anderen sterk meenemen en haar laten beïnvloeden. Ouders zien dat Cliente 'de wereld en zichzelf niet begrijpt'. Enerzijds stelt ze diepende en filosofische vragen. Anderzijds maakt ze ook snel aannames en voelt ze snel een oordeel van anderen. Ze denkt sterk negatief over zichzelf. Ouders zien dat Cliente non-verbale communicatie kan inzetten, maar hiermee soms anderen onbedoeld op afstand kan houden. Haar ouders en zussen coachen haar in sociaal contact. Ze nam zelf initiatief in sociaal contact, maar dit is de laatste jaren afgenomen. Al kan ze soms spontaan opeens met vrienden afspreken. Er zit geen rode lijn door haar vriendschappen heen. Ze maakte als kleuter al contact met volwassenen en kan prima over koetjes en kalfjes praten. Nu lijkt Cliente niet altijd te weten hoe ze verdiepend contact moet maken.

Op basis van schoolinformatie komt naar voren dat Cliente werd gezien als een sociaalvaardig meisje dat goed kon samenwerken, maar ook sterk onzeker was. Haar schoolverloop is voorspoedig gegaan, zonder doublures. Er is kort sprake geweest van onderpresteren. In groep 6 zag de leerkracht niet wat ze nodig had, aldus ouders. Daarna is ze naar de plusklas gegaan. Ook op school was Cliente sterk onzeker, wat mogelijk heeft geleid tot pesten. Cliente was geneigd veel bevestiging bij leerkrachten te

vragen. Ze is sterk faalangstig en perfectionistisch. Er zijn opvallendheden op het gebied van aandacht, planning en inhibitie. Cliente is een denker, maar is impulsief in haar gedrag. Ze is regelmatig afwezig en lijkt dan in beslag genomen door haar denken. Andere kinderen ervaren haar als druk en soms ratelt ze door. Ze heeft moeite met klokkijken. Haar tijdsbesef is beperkt. Ze kan wel een plan maken voor huiswerk, maar ze vindt het lastig overzien en mist soms opeens een deadline van een toets. Bij opdrachten houdt ze zich in de uitvoer van een opdracht niet altijd aan de gegeven structuur, die kan ze lastig opvolgen. Het opvolgen van regels die ze niet logisch vindt, is lastig. Ze voert een plan liever uit op haar manier. Ze vindt het lastig om thuis aanwijzingen op te volgen vanwege haar telefoongebruik; hier kan ze zich in verliezen. Moeder beschrijft dat er vroeger veel voor Cliente werd gezorgd en uit handen werd genomen omdat ze de jongste was. Ze kan inmiddels wel zelfstandig zijn en zelfverzorging gaat goed (hier is hulpverlening op ingezet bij ergotherapie). Ze is niet georganiseerd in bijvoorbeeld het pakken van haar spullen. Er is een lijstje met stappen voor als ze thuiskomt waarop staat wat ze moet doen. Als Cliente een instructie heeft opgepakt, kan ze de taak uitvoeren maar wil ze soms nog wel eens wat vergeten.

Cliente groeit op in een gezin waarin open wordt gecommuniceerd over problemen. Er is veel humor en ouders kunnen grappig bedoelde directieve opmerkingen naar elkaar uiten (steekjes onder water). Moeder is volgens vader minder empathisch, direct, rationeel, georganiseerd en opgeruimd. Moeder is volgens hem van het hollen en instorten. Ze ervaart veel frustratie dat de wereld niet op haar manier werkt. Vader wordt door moeder omschreven als lui. Hij is de rem in het gezin en hij ziet zichzelf als een pleaser, bemiddelaar en uitsteller. Hij zorgt voor de emotionele ondersteuning in het gezin. Vanaf groep 6/7 ontstond er thuis een uitdagende situatie vanwege mentale problemen bij oudste zus. Dit heeft mogelijk de emotionele ontwikkeling van Cliente beïnvloed: Cliente uit haar emoties niet richting ouders, tenzij het overloopt. Ouders zien momenteel veel verdriet en frustratie en ze weet niet hoe ze hiermee om kan gaan: ze pulkt nagels, heeft zenuwtrekjes met lippen of piekert. Op jongere leeftijd kon Cliente emoties goed hanteren, maar tegenwoordig is dat lastiger. Het lijkt voor ouders uitdagend om momenteel aan te sluiten bij de gevoelens van Cliente. Ze heeft als jong kind geen eenkennigheid gehad en geen opvallende angsten. Vanaf 7/8 jaar ontstonden er wel angsten (een meteoriet die op het huis kon vallen, of vader te hard reed, wat anderen van haar vonden, of ze iets goed deed). Cliente wordt gezien als een behulpzame, lieve, sociale, enthousiaste en humoristische jongere die worstelt met haar zelfbeeld en gevoelens.

Beschrijvende diagnose

Cliente is een vriendelijke, humorvolle 12-jarige jongere die last heeft van somberheid en een vol hoofd. Ze is vanaf jonge leeftijd bekend met slaapproblemen en hoofdpijnlachten waarvoor geen medische oorzaak is gevonden. Ondanks dat Cliente zich vlot heeft ontwikkeld op veel gebieden, zijn er bijzonderheden in haar ontwikkeling op het gebied van de fijne motoriek, aandacht, impulsregulatie en planningsvaardigheden. Daarnaast beschikt ze over basale sociale vaardigheden waarbij ze het eerste contact met anderen vlot kan leggen. Maar ze ervaart moeite om het contact te verdiepen: Cliente is een jongere die cognitief is ingesteld en interesses heeft die haar leeftijdsgenoten niet delen. Daarbij heeft ze een sterk rechtvaardigheidsgevoel en neiging tot zwart/wit denken. Dit, samen met haar soms wat impulsieve manier van doen, maakt dat ze meer moeite ervaart om aansluiting met anderen te vinden en het contact te verdiepen. Ze interpreteert sociale interacties opvallend negatief, wat mogelijk ook vanuit pestervaringen begrepen kan worden. Ook lijkt haar opvallend negatieve zelfbeeld belemmerend te werken. Cliente piekert veel over wat ze doet en is sterk negatief over zichzelf. Ze is perfectionistisch in aanleg en faalangstig in haar presteren. Momenteel zit ze in een plusklas. Onderzoek laat zien dat Cliente veel capaciteiten heeft. Ze heeft een opvallend sterk verbaal vermogen en werkgeheugen. Echter, ze heeft ook te maken met een vertraagde informatieverwerking, aandachtstekorten, moeite om impulsen te reguleren en overzichtsproblemen. Cliente werkt vaak op hoog tempo, maar mist hierdoor informatie of wordt onnauwkeurig. Dit maakt dat het dagelijkse functioneren en leren onder druk kan staan. Dit terwijl ze op intellectueel vlak uitdaging vraagt. Deze disbalans zorgt voor voortdurende onvrede, piekeren en negatieve emoties, wat inmiddels heeft geleid tot een zeer negatief zelfbeeld. Daarbij komt dat Cliente momenteel diverse lichamelijke problemen ervaart waardoor ze extra lijdensdruk heeft. Het reguleren van emoties is voor Cliente momenteel uitdagend. Ze is geneigd haar gevoelens te internaliseren. Ze wil anderen niet tot last zijn of zich niet zwak voelen. Deze minder handige manier van emoties hanteren leidt tot sterke stemmingswisselingen, een vol hoofd en extra concentratieproblemen. Gezien wordt dat Cliente opgroeit in een liefdevol, verbaal sterk en humorvol gezin wat wat chaotisch aandoet en waarin het

voor ouders nu uitdagend is om Cliente emotioneel te ondersteunen. Cliente heeft mogelijk onbedoeld geleerd dat ouders emotioneel minder beschikbaar waren: moeder vindt het uitdagend om gepaste co-regulatie te bieden en vader is lang beschikbaar geweest voor oudste zus. Dit heeft het internaliseren van emoties mogelijk versterkt. Daarbij is het voor alle kinderen zoeken welke positie ze nemen: de oudere zussen switchen regelmatig van kind naar ouderrol en Cliente zwerft tussen de gezinsleden in. Deze bovenstaande dynamieken kunnen het voor Cliente bemoeilijken steun en co-regulatie van ouders op te zoeken en houden haar problemen in stand.

Laatst gestelde classificatie volgens DSM-5

Primaire diagnose:

Overige diagnose(s): 314.01: Aandachtsdeficiëntie-/hyperactiviteitsstoornis: gecombineerd beeld.
296.22: Depressieve stoornis: eenmalige episode - matig.
V61.20: Ouder-kindrelatieprobleem

Somatische diagnose(s):

Geen, of geen relevante somatische diagnose

Uitgesteld: autismespectrumstoornis

Behandeladvies:

Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek wordt het volgende geadviseerd:
Individuele behandeling voor Cliente op basis van Psycho-educatie en Cognitieve Gedragstherapie met de volgende doelen:

- Cliente weet wat ADHD is en wat dit voor haar betekent
- Cliente leert haar emoties te reguleren en om te gaan met piekergedachten
- Cliente beschikt over een realistisch zelfbeeld
- Cliente heeft minder last van een vol hoofd en slaapproblemen

Psycho-educatie voor ouders gericht op het vergroten van inzicht van ouders wat ADHD voor Cliente betekent.

Systeemtherapie, startend met ouders en later Cliente en zussen invoegen waar passend. Met de volgende doelen:

- ouders weten hoe ze Cliente kunnen ondersteunen in haar emotieregulatie
- ouders kunnen Cliente ondersteunen waardoor Cliente niet bij haar zussen hoeft aan te kloppen en zussen niet in de ouderrol komen

Gezamenlijk gesprek met school om de uitkomsten vanuit het onderzoek te delen en handelingsgerichte adviezen te delen zodat Cliente school minder naar ervaart.

Een medicatie consult om te verkennen op welke manier dit kan bijdragen aan verbetering van concentratie en vermindering van een vol hoofd.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met mevr. X, medebehandelaar.

